

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол засідання
Вченої ради факультету
філології та масових комунікацій
від 16 червня 2021 № 13

ПРОГРАМА ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ
з кваліфікаційного іспиту
зі спеціалізації «Літературне редагування»
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
Освітньо-професійна програма «Філологія. Українська мова та література»
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.01 Філологія. Українська мова та література

Програма кваліфікаційного іспиту зі спеціалізації «Літературне редагування»
для студентів за напрямами підготовки 035 Філологія, спеціальності 035.01
Філологія. Українська мова та література – 17 с.

Затверджено на засіданні вченої ради факультету філології та масових
комунікацій

Протокол № 13 від 16 липня 2021 року

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Державна атестація зі 035.01 Філологія (Українська мова та література) здійснюється екзаменаційною комісією після завершення навчання за освітнім ступенем «Магістр» та повного виконання навчального плану. Кваліфікаційний іспит з літературного редагування є важливим засобом перевірки професійної готовності випускника до редакторської роботи, рівня засвоєння й систематизації теоретичних знань і практичних навичок та вмінь. Програму кваліфікаційного екзамену підготовлено відповідно до галузевих стандартів вищої освіти, що регламентують зміст освітньо-професійної програми, та засобів діагностики якості підготовки магістрів за спеціальністю 035.01 Філологія (Українська мова та література).

Метою програми є висвітлення основних питань навчальних програм для підготовки до складання кваліфікаційного іспиту зі спеціалізації «Літературне редагування».

Завданнями програми є:

- надати перелік теоретичних питань;
- зорієнтувати студентів на характер практичного завдання з редагування;
- ознайомити з критеріями оцінювання навчальних досягнень за національною шкалою та шкалу переведення за ECTS.

Під час складання іспиту студент має *знати*:

- етапи роботи редактора з текстом;
- властивості композиції тексту;
- механізми пошуку та усунення помилок у тексті;
- особливості різних видів правки і коректури.

Повинні **вміти**:

- здійснювати редакторський аналіз тексту, готувати редакторський висновок;
- орієнтуватися в нормативній базі редагування;

- здійснювати тематичний аналіз тексту;
- аналізувати композиційну структуру тексту;
- здійснювати логічний аналіз тексту;

Оцінювання відповіді студента здійснюється згідно з розробленими критеріями.

Перелік компетентностей та програмних результатів відповідно до ОПП «Філологія. Українська мова та література»

Загальні компетентності:

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. (КЗ-1)
- Здатність бути критичним і самокритичним. (КЗ-2)
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. (КЗ-3)
- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. (КЗ-4)
- Здатність працювати в команді та автономно. (КЗ-5)
- Здатність спілкуватися іноземною мовою. (КЗ-6)
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. (КЗ-6)
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. (КЗ-7)
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. (КЗ-8)
- Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). (КЗ-9)
- Здатність проведення досліджень на належному рівні. (КЗ-10)
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність). (КЗ-11)
- Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. (КЗ-12)

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах. (КП-1)
- Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства. (КП-2)
- Здатність до критичного осмислення історичних надбань та новітніх досягнень філологічної науки. (КП-3)
- Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів. (КП-4)
- Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій. (КП-5)
- Здатність професійно застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації: мовознавства, літературознавства, фольклористики, перекладознавства, прикладної лінгвістики, літературної критики тощо. (КП-6)
- Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень. (КП-7)
- Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату. (КП-8)
- Здатність чітко й виразно висловлювати думку, використовувати знання законів техніки мовлення: правильна постановка дихання, розвиток голосу, чітка та зрозуміла дикція, нормативна орфоепія. (КП-9)

Результати навчання:

- оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення; (РН-1)
- демонструвати належний рівень володіння державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях

професійного й наукового спілкування; презентувати результати своїх досліджень державною та іноземною мовами; (РН-2)

- застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукового дослідження в конкретній філологічній галузі; (РН-3)
- оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування; (РН-4)
- знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня; (РН-5)
- застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації; (РН-6)
- аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрямки і школи в лінгвістиці; (РН-7)
- оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства; (РН-8)
- характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації; (РН-9)
- збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів; (РН-10)
- здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних; (РН-11)
- дотримуватися правил академічної доброчесності; (РН-12)

- доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються; (РН-13)
- створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів;
- обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу; (РН-14)
- використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог; (РН-15)
- планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі; (РН-16)
- планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі. (РН-17)

ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ З МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Загальні засади редагування як виду професійної діяльності.

Редагування як вид професійної діяльності. Організація і зміст процесу редагування. Види редагування. Редакційно-видавничий процес як сукупність професійних дій. Специфіка редакторського читання тексту. Тексти довільного і обов'язкового прочитання. Типи редакторського читання. Межі втручання редактора в текст. Тексти, що не підлягають редагуванню.

Текст як об'єкт редагування

Методологічні засади літературного редагування. Етапи роботи редактора з текстом. Редакторський аналіз тексту. Різновиди редакторської правки. Аналіз актуальності теми. Аналіз розкриття теми. Композиція тексту. Механізми пошуку та усунення помилок у тексті. Способи перевірки точності і достовірності фактологічного матеріалу. Порухення лексичних і стилістичних норм редагування. Методика роботи редактора з мовними штампами. Робота редактора над словом і словосполученням у контексті. Робота редактора над реченням і абзацем у тексті.

Різновиди помилок

Помилка як об'єктивне відхилення від норми. Значущі і незначущі помилки. Загальна класифікація помилок. Типологія типових помилок.

Коректорська діяльність: специфіка та техніки

Особливості сучасної коректури. Співпраця учасників видавничого процесу: Поняття про коректуру. Специфіка обов'язків коректора. Коректорські читання. Методи виправлення. Сучасна система коректурних знаків. Норми для основного тексту. Норми опрацювання чужомовних фрагментів. Норми редагування ілюстрацій. Норми для апарату видання. Сучасні комп'ютерні видавничі системи. Технологічні особливості комп'ютерного редагування.

Особливості редагування текстів різних видів і жанрів

Характеристика елементарних стилів мовлення: агітаційний, аналітичний, описовий, репродуктивний, експресивний. Зв'язок елементарних стилів з видами текстів. Елементарні види текстів. Класифікації видів текстів. Розповідь, опис і роздум як провідні різновиди текстів. Основні структурно-змістові зв'язки в розповіді, описі і роздумі. Типологічні особливості Інтернет-тексту. Особливості редагування наукових та публіцистичних текстів. Специфіка коректури та редагування художніх текстів. Особливості коректури наукових текстів. Газетно-журнальні видання. Рекламна коректура.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

з літературного редагування

1. Поняття коректури. Ефективність коректури.
2. Види і методи коректури.
3. Загальні правила застосування коректурних знаків.
4. Особливості методів переставлення і видалення.
5. Характеристика методів заміни і вставлення.
6. Специфіка роботи літературного редактора.
7. Аспекти редагування.
8. Поняття тексту. Класифікації тексту.
9. Принципи логічного аналізу тексту.
10. Характеристика основних законів логіки та їх порушень у текстах.
11. Оцінка композиції з точки зору її відповідності темі, задуму автора, жанру твору.
12. Композиційна цілісність тексту, його послідовність.
13. Особливості редакторського аналізу за якість тексту.
14. Особливості редакторського аналізу за одиницями тексту.
15. Специфіка редакторського читання тексту.
16. Текстові виділення і норми їх контролю.
17. Різновиди тематичної організації твору.
18. Редакторська робота над текстами, що потребують правки-скорочення.

- 19.Поняття фактологічного матеріалу. Завдання редактора при роботі з ним.
- 20.Класифікація фактів.
- 21.Поняття норми редагування.
- 22.Загальна класифікація норм за формою.
- 23.Загальна класифікація норм за змістом.
- 24.Видавничі норми редагування дат і часу дня.
- 25.Видавничі норми редагування скорочень.
- 26.Видавничі норми редагування чисел і знаків у тексті.
- 27.Видавничі норми редагування посилань.
- 28.Видавничі норми редагування цитат.
- 29.Видавничі норми редагування переліків.
- 30.Видавничі норми редагування формул.
- 31.Видавничі норми редагування таблиць у тексті.
- 32.Видавничі норми редагування нумерації ілюстрацій.
- 33.Видавничі норми редагування чужомовних текстів.
- 34.Сутність, види і норми верстання.
- 35.Поняття «помилка», класифікація помилок.
- 36.Принципи пошуку та усунення помилок у тексті.
- 37.Різновиди логічних помилок.
- 38.Сутність фактичних помилок.
- 39.Механізм оцінки доцільності, повноти й достовірності відображення факту в текст.
- 40.Сутність правки, її основні завдання. Основні правила виправлення тексту.
- 41.Специфіка правки-переробки.
- 42.Правка-вичитування, методика її здійснення.
- 43.Специфіка і різновиди аналітичних методів.
- 44.Особливості літературного, технічного і художнього редагування.
- 45.Характеристика методів скорочення, опрацювання і перероблення.

46. Прийоми виявлення логічних зв'язків. Завдання редактора в оцінці твору з логічного погляду.
47. Характеристика шаблонних і структурних методів редагування.
48. Поняття рубрикації. Підпорядкованість рубрик.
49. Різновиди рубрик та їх вибір.
50. Межі втручання редактора в текст.

СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ

Білети до кваліфікаційного іспиту укладені відповідно до програм з навчальних дисциплін зі спеціалізації. Кожен екзаменаційний білет вміщує три питання (перше та друге питання – теоретичні (по 30 балів); третє питання – практичне (40 балів)). Оцінка відповіді студента здійснюється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну систему оцінювання та шкалу оцінювання за ECTS.

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Освітній ступінь «Магістр»

Напрямок підготовки 035 Філологія (Українська мова та література)

Іспит зі спеціалізації (літературне редагування)

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Факт у структурі журналістського тексту. Якісні характеристики факту.
2. Основні прийоми компенсаційної коректурної правки при видаленні тексту.
3. Відредагуйте текст, зробіть правку-переробку.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ СТУДЕНТА

Шкала оцінювання результатів складання державних екзаменів	Шкала оцінювання результатів складання державних екзаменів	Шкала оцінювання результатів складання державних екзаменів
100 - бальна шкала	100 - бальна шкала	100 - бальна шкала
ЕКТС Національна шкала	ЕКТС Національна шкала	ЕКТС Національна шкала Визначення
Визначення	Визначення	
90 – 100 А відмінно Відмінна відповідь, виконання роботи	90 – 100 А відмінно Відмінна відповідь, виконання роботи	
(завдань) лише з незначною кількістю	(завдань) лише з незначною кількістю	90 – 100 А відмінно Відмінна відповідь, виконання роботи (завдань) лише з незначною кількістю

Елементи екзамену та максимальна кількість балів за кожний з них:

Відмінно (90 – 100 б.) – отримує студент, який надає повні, змістовні відповіді на теоретичні питання, дає правильні визначення понять, обґрунтовує свої судження; наводить влучні приклади; повне і правильне виконання практичного завдання.

Добре (85 – 89 б.) – отримує студент, який надає повні відповіді на всі питання, але припускається поодиноких неточностей у послідовності викладу; дає правильні визначення понять, обґрунтовує свої судження; наводить

приклади, повне і правильне виконання практичного завдання з 2 – 3 несуттєвими помилками.

Добре (74 – 84 б.) – отримує студент, який надає вірні відповіді на всі питання, але у відповідях спостерігаються певні недоліки, непослідовність; студент нечітко визначає основну і другорядну інформацію, відхиляється від теми, дає правильні визначення понять, неповне, але правильне виконання практичного завдання.

Задовільно (65 – 73 б.) – отримує студент, який досить повно викладає теоретичний матеріал, але не дотримується логіки відповіді, допускає неточності у визначенні понять; наводить непереконливі аргументи; припускається помилок у професійно-орієнтованому мовному оформленні власного висловлювання; практичне завдання виконано частково, містить помилки.

Задовільно (60 – 63 б.) – отримує студент, який виявляє знання й розуміння основних положень обговорюваної тем, але матеріал викладає неповно, допускає неточності у визначенні понять; не може навести конкретні приклади; практичне завдання виконано частково, містить помилки.

Незадовільно (36 – 59 б.) – отримує студент, який не володіє сучасним матеріалом, тільки має уявлення про окремі положення; не може визначити поняття; висловлювання студента нечіткі, нелогічні; практичне завдання не виконано.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абрамович С.Д. Мовленнєва комунікація: підручник / С.Д. Абрамович, М.Ю. Чікарьова – К.: Центр навч. літ. – 472 с.
2. Базанова А. Е. Литературное редактирование: учеб. пособие. – М.: Рос. ун-т дружбы народов, 2008.
3. Басовская Е. Н. Стилистика и литературное редактирование: учеб.-метод. модуль. – М.: Изд-во Ипполитова, 2005.
4. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник / Ф.С. Бацевич. – К.: Академія, 2004. – 344 с.

5. Беззубов А. Н. Введение в литературное редактирование: учебное пособие / А. Н. Беззубов. – Санкт-Петербург, 1997.
6. Белоусов М. Г. Стилистика и литературное редактирование: тексты лекций. – М.: МГТУ ГА, 2015.
7. Бем Г. та ін.. Видавець майбутнього: маркетинг і менеджмент у видавництві / Пер з нім. – К.: Основи, 1994.
8. Бондаренко Т. О. Літературне редагування: методичні матеріали для студентів зі спеціальності «Журналістика» / Т. О. Бондаренко. Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2003. – 32 с.
9. Былинский К. И., Розенталь Д. Э. Литературное редактирование: учеб. пособие. – 3-е изд., испр. и доп. – М.: Флинта: Наука, 2011.
10. Волощак М. Неправильно – правильно. Довідник з українського слововживання: За матеріалами засобів масової інформації / М. Волощак. – К.: Просвіта, 2003. – 160 с.
11. Ганжуров Ю. Основні етапи композиційного редагування / Ю. Ганжуров // Вісник Книжкової палати. – 2010. - № 2 – С. 8.
12. Гаранина Н. С. Работа редактора над фактическим материалом: учебно-методическое пособие. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1990.
13. Гиленсон П. Г. Справочник художественного и технического редакторов / П. Г. Гиленсон. – М.: Книга, 1988. – 527 с.
14. Годунок З. В. Літературне редагування (практикум): навч.-метод. посіб. – Острог, 2017.
15. Голуб И. Б. Литературное редактирование: учеб. пособие. – М.: Логос, 2010.
16. Григораш Д. С. Теорія і практика редагування газети. – Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 1966.
17. Гузенко С. В. Літературне редагування: навч. посіб. – Миколаїв: ІЛІОН, 2013.
18. Дудик П. С. Стилїстика української мови : навч. посіб. / П. С. Дудик. – К.: Видавничий центр «Академія», 2005. 368 с. (Альма-матер).

- 19.Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб. / Т. А. Єщенко. – К. : Видавничий центр «Академія», 2009. 264 с. (Альма-матер).
- 20.Жукова А. Г. Литературное редактирование: основные понятия, упражнения и задания (на материале текстов СМИ): учеб. пособие. – М., 2013.
- 21.Зелінська Н.В. Теоретичні засади роботи редактора на літературною формою твору. Літературне опрацювання тексту: Навчальний посібник / Н.В. Зелінська. – К.: УМКВО, 1989.
- 22.Іванченко Р. Г. Літературне редагування / Р. Г. Іванченко. – 2-е вид., допов. і перероб. – К.: Вища школа. Головне вид-во, 1983. – 247 с.
- 23.Капелюшний А. О. Редагування в засобах масової інформації: навчальний посібник / А. О. Капелюшний. – Львів: ПАІС, 2005. – 304 с.
- 24.Капелюшний А. О. Стилїстика. Редагування журналістських текстів / А. Капелюшний. – Львів: ПАІС, 2003. – 544 с.
- 25.Капелюшний А. Типологія журналістських помилок / А. Капелюшний. – Львів, 2000. – 68 с.
- 26.Коваль А. П. Практична стилїстика сучасної української мови: підручник / А. П. Коваль. – К.: Вища школа, 1987. – 352 с.
- 27.Колобова В. В. Корректурa: учебно-практическое пособие / В. В. Колобова. – М: ИКЦ «МарТ», 2006. – 256 с.
- 28.Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб. / І. М. Кочан. 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 423 с.
- 29.Крайнікова Т. С. Коректура: Підручник / Т. С. Країнікова. – К.: Наша наука і культура, 2004. – 252 с.
- 30.Мильчин А. Э. Методика редактирования текста / А. Э. Мильчин. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Логос, 2005. – 320 с.
- 31.Мильчин А. Э. Издательский словарь-справочник. 2-е изд., испр. и доп. / А. Э. Мильчин. – М.: ОЛМА-Пресс, 2003. – 558 с.

32. Мильчин А. Э., Чельцова Л. К. Справочник издателя и автора: Редакционно-издательское оформление издания / А. Э. Мильчин, Л. К. Чельцова. – М.: Олимп: ООО «Фирма «Изд-во АСТ»», 1999. – 688 с.
33. Накорякова К. М. Литературное редактирование: общая методика работы над текстом: учеб. пособие. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 2011.
34. Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи / З. В. Партико. – Львів: Афіша, 2001. – 416 с.
35. Порадник користувача. ПроЛінг Офіс для Windows. – Тернопіль: Підручники і посібники, 1999. – 80 с.
36. Редактирование отдельных видов литературы / Под ред. Н. М. Сикорского. – М.: Книга, 1987. – 397 с.
37. Редакторская подготовка изданий: учебник / [Антонова С. Г., Васильев В. И., Жарков И. А., Коланькова О. В., Ленский Б. В., Рябинина Н. З., Соловьев В. И.]; под ред. С. Г. Антоновой. – М.: Логос, 2004. – 496 с.
38. Рисс О. В. Что нужно знать о корректуре: Маленькое пособие. – 3-е изд., перераб. / О. В. Рисс. – М.: Книга, 1980. – 64 с.
39. Різун В. В. Літературне редагування: Підручник / Міжнарод. фонд «Відродження» / В. В. Різун. – К.: Либідь, 1996. – 240 с. (Трансформація гуманітарної освіти в Україні)
40. Різун В. В. Основи комп'ютерного набору і коректури: Підручник / В. В. Різун. – К.: Либідь, 1993. – 172 с.
41. Руженцева Н. Б. Стилистика и литературное редактирование рекламных и PR-текстов. – 3-е изд., стер. – М.: Флинта: Наука, 2017.
42. Сбитнева А. А. Литературное редактирование: история, теория, практика: учебное пособие. – 2-е изд. – М.: Флинта: Наука, 2011.
43. Сикорский Н. М. Теория и практика редактирования. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Высш. шк., 1980.
44. Сметанина С. И. Литературное редактирование для журналистов и специалистов по связям с общественностью. – СПб.: Издательство

Михайлова В. А., 2003.

45. Сотникова О. П. Интернет-издание от А до Я: руководство для веб-редактора: учебное пособие для студентов высших учебных заведений, обучающихся по специальности «Журналистика». – М.: Аспект Пресс, 2014.
46. Степанюк О. В. Редагування як напрям діяльності референта/ О. В. Степанюк// Поліграфія і вид. справа. –2008. –№2. –С.106–110.
47. Тимошик М. Редакційно-видавничий процес / М. Тимошик // Друкарство. – 2003. – №3. – С.28-32.
48. Тимошик М. С. Видавнича справа та редагування: навч. посіб. / М. С. Тимошик. – К.: Наша культура і наука: Ін Юре, 2004. – 224 с.
49. Тимошик М. С. Історія видавничої справи: Підручник / М. Тимошик. – К.: Наша культура і наука, 2003. – 496 с.
50. Тимошик М. С. Книга для автора, редактора, видавця: Практичний посібник / М. С. Тимошик. – К.: Наша культура і наука, 2005. – 560 с.
51. Феллер М. Д. Структура произведения / М. Д. Феллер. – М.: Книга, 1981. – 200 с.
52. Феллер М. Д. Українська школа літературного редагування (текст задум автора сприймання читача) / М. Д. Феллер. // Стилль. 2002. С. 363-374.
53. Феллер М. Д., Квітко І. С., Шевченко М. Г. Довідник коректора / М. Феллер, І. Квітко, М. Шевченко. – Х.: Ред.-вид. відділ Кн. палати УРСР, 1972. – 408 с.
54. Хойнацький М. С. Основи стандартизації і використання стандартів у видавництві: Навч. посібник / За ред. В. П. Тараника. – К.: Вища шк., 1993. – 151 с.